

Llibertat

òrgan oficial antifeixista del consell municipal

En la Història es dirà:
«... mentre els suble-
vats — els facciosos —
rebién trens i vaixells
de material de guerra
de l'estranger, al Go-
vern legítim li fou tra-
mesa alguna ambulàn-
cia.»

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Carrer de Mallorca, 12 — Telèfon n.º 235

ANY III

Mataró dimarts 22 març 1938

NUM. 518

NUMERO SOLT 15 CTS
SUBSCRIPCIÓ 2'50 PESSETES MÉS

La ignorància de Mr. Chamberlain

Anglaterra és, des de fa molts lustres, la nació a l'entorn de la qual gira tota l'atenció d'Europa. Per la seva situació geogràfica, per la solidesa del seu imperi, per la importància dels efectius materials, Anglaterra és el centre d'Europa.

Anglaterra ho preveia tot, ho sabia tot. El pavelló britànic ha tremolat en totes cinc parts del món i l'ombra projectada pels seus màstils, ha conegut almenys el màxim de respecte al qual pot aspirar una nació poderosa.

Des de fa molts lustres, Anglaterra ha influenciat de tal manera la marxa de les coses del món, que de fet, pràcticament, les ha dirigides. Els barrets forts i els colls emmidonats, han pogut ésser passejats per tot el món, sense que arribessin a assolir una sola rialla de franca burla. L'Imperi triomfava, àdhuc en qüestions d'indumentària. La cara estirada de qualsevol personatge no ha desmentit mai la llegenda de llur flema...

Els governants anglesos havien de respondre a aquest respecte i a aquest alt concepte. Per arribar a ésser ministre a Anglaterra, calia almenys saber parlar anglès, i això, com que ja és quelcom difícil, sobretot per un meridional, feia mantenir intacte el prestigi. Un "premier" anglès havia d'ésser, pel cap baix, un estadista. Nosaltres, que estem acostumats a veure ministres prenent cafè a la Rambla, no podem admetre que un ministre anglès destorbés en coses ínfimes la importància del seu càrrec...

Però, la situació d'Europa, cada vegada més enterbolida per l'agreujament dels problemes interns de cada nació, entrà en el període greu, un dissabte de juliol de 1936, quan uns generals espanyols després d'haver-se assegurat l'ajut d'Alemanya i d'Itàlia es rebel·laven contra el govern legítim de la República...

La nostra bona fe liberal i democràtica trobava una lògica definitiva: el govern de la República trobarà, prop de tots els Estats amb els quals manté relacions d'amistat i de tracte, si no altra cosa, almenys llibertat d'acció, per actuar.

Doncs, aquí començaren les paradoxes. De primer antuvi, Sir Stanley Baldwin, "premier", ministre anglès — el "premier", ministre de l'Imperi Britànic! — resultà l'home més mal informat d'Europa. No sabia res de res. Ni de les gestions Sanjurjo a Berlín, ni de les gestions prop de Roma, ni, naturalment, de la guerra espanyola.

Sir Stanley Baldwin, però, tenia un xicot que era digne de la tradició britànica: Sir Anthony Eden, ministre d'Afers Estrangers, director del «Foreign Office», que és com si diguéssim l'antena del món. Els aparells de l'«Intelligence Service» són tan perfeccionats que àdhuc recullen les converses en veu baixa de qualsevol passadís... Baldwin, segur de la valuosa col·laboració d'Eden, respirà tranquil unes setmanes i àdhuc semblaria que ni va llegir els diaris... Quan la cridèria d'Europa fou tan pujada de to que àdhuc ja començaven a rebre vaixells britànics, Baldwin es donà compte de tot. Va fer un sermó als joves exortant-los a defensar la democràcia i la llibertat, que és com una mena d'epíleg per tal d'acabar la seva biografia d'una manera literària i es va retirar horroritzat...

Sir Neville Chamberlain, va ésser el seu successor. En

Resistir és vèncer

El corresponent a Barcelona del «National Zeitung» telegrafia al seu periòdic el que segueix:

«Coincidint amb els fets d'Àustria, el desenvolupament de la guerra a Espanya entra en una fase de gran duresa. Allí fou l'exèrcit alemany, ací és l'italià, dirigit per generals de la mateixa nacionalitat, els que envael·lexen aquests països.

Mussolini ha cercat la data de l'aniversari de la seva derrota a Guadalajara per tal d'iniciar violentament la revenja. Els italians disposen d'enormes masses de material de guerra, que augmenten amb nous i continus transports, mentre que la República veu tancada la frontera francesa per la qual podia adquirir el seu armament.

Les forces republicanes, malgrat tot, es defensen aferrissadament. Al llarg del riu Martín l'Exèrcit espanyol oposa una tossuda resistència.

Les exigències italianes al Comitè de No Intervenció indiquen clarament les exigències de Mussolini. Aquest exigeix el control de la frontera francesa en el moment que sigui nomena

da la Comissió d'Investigació per a la retirada de voluntaris. Amb això espera Itàlia decidir la guerra a Espanya al seu favor.

La resposta de França, que vol limitar el bloqueig a dues setmanes en cas que la retirada no s'efectués en aquell termini, ha estat rebuda ací molt desfavorablement. De la política de No Intervenció, en conjunt, se'n fa una severa crítica.

Amb gran severitat ha estat acollida, finalment, la conducta de les dretes franceses, a les quals se les considera el costat d'Itàlia o al servei dels seus interessos.

Després de resumir els últims comentaris dels periòdics de Barcelona, el corresponent del «National Zeitung» diu: «L'ambient general de la República espanyola és de no capitular de cap manera, de lluitar fins a la fi i de mobilitzar tots els mitjans possibles. Es resistirà com a Guadalajara, encara que l'enemic oposi vint metralladores a cada una de lleial i una de les seves bateries contra un canó republicà. Resistir és vèncer.»

les circumstàncies que precedien el seu nomenament hom esperava que el "premier", d'Anglaterra, que el conductor de l'Imperi Britànic, seria l'home que respongués a tot allò que és el tradicional prestigi que davant del món han tingut els governants anglesos...

Però, Sir Neville Chamberlain, ha resultat l'home més ignorant del món. No sap res de res, ni del que li pregunten, ni del que passa. Ell té una fórmula formidable per conduir l'Imperi. No té mai informacions. Que enfonzen un vaixell anglès? No té notícies. Que Itàlia i Alemanya burlen la No Intervenció i envien armes i homes a Espanya? No en sap res. Que la metralla nazi o feixista mata súbdits anglesos? Sir Neville Chamberlain no sap mai de què es tracta. I quan Mr. Eden va saber "alguna cosa", i anava a aconsellar alguna actitud, Mr. Chamberlain va perdre els estreps. Ell no volia saber res de res.

Ara només ha sabut que Barcelona ha estat salvatjament agredida i ha dit que li feia horror i repugnància. I conseqüent com sempre a la manera britànica, que és la fórmula per la qual condueix el govern britànic, ha signat uns telegrames de protesta. Mercès mister Chamberlain! Nosaltres també somriuríem, també ens intessariem pels desvalguts, pels atropellats, si tinguéssim el cor i la sang d'orxata... Però en el vostre lloc, mister Chamberlain, no podríem fer el paper d'ignorants, ni al·legar desconeixement, perquè la nostra consciència ens faria pujar la sang al rostre, només en pensar que milers de víctimes ens han maleït la vida i la mort.

Però, mister Chamberlain, que no sap res de res, no sap ni això. Encara dorm tranquil. Les entenes del «Foreign Office» han estat desconectades i no recullen cap estació. Les de la consciència, aparentment, també.

Informació local

DIETARI

Les clofolles d'avellana — esclòvies en mataroní — han encatífat les voravies de la ciutat.

Passeu pel carrer que volgueu, els vostres peus... xec, xec, regar-ratxec, aixafen sense compassió les innocents clofolles, el cim de les quals no és altre que haver servit de embolcall a les avellanes que, ara com mai, ajuden a matar la gana.

Hi havia un pagès, carregat de misèria, el qual, no tenint diners per a comprar els productes químics necessaris per a abonar les plantes de la seva horta, cada vegada que ell, la seva muller i els fills llurs es veien precisats d'evacuar una d'aquelles necessitats peremptòries i intransferibles que ens obliguen a amagar-nos de la vista de la gent, tots ho anaven a fer a la cènia.

I hom es pregunta:

¿Per què escasejant tant els combustibles per a fer bullir l'olla, empastifen els carrers de la ciutat amb les clofolles d'avellana?

¿No podien fer com el pagès?

Tinguin la seguretat que van molt bé per a encendre el foc.

I estiguin segurs, també, que els carrers de la ciutat, nets, ofereixen milloir cop de vista.--D.

MORALES PAREJA — XERES

Demaneu sempre:

- CONYAC POPULAR
- CONYAC EXTRA Morales Pareja
- CONYAC JULIO CÉSAR

Dipositari: MARTÍ PITÉ — MATARÓ

NOTA PREGADA. — Se'ns prega la publicació de la següent nota:

Lletra del Sindicat Únic de la Indústria Tèxtil, Vestir i Anexes adreçada al Comitè Nacional de la C.N.T. — Al Comitè Nacional de la Confederació Nacional del Treball, Barcelona.

Companyes, salut.

Interpretant el sentir unànime de 5.500 treballadors, afiliats al Sindicat Únic de la Indústria Tèxtil, Vestir i Anexes, em plau felicitar el Comitè Nacional de la C.N.T. per l'encert tingut en la realització del Pacte U.G.T.-C.N.T., el qual representa la

EL SENYOR
Vicenç Ros i Romeu

Mestre fuster

HA MORT A L'EDAT DE 58 ANYS

E. P. D.

Els seus afligits: esposa, Agustina Maymí i Itchart; fills, Francisco i Rita; cunyats, Joan i Francisco (abaent) Maymí i Joan Abril; cunyades, Antònia Camp i Angelina Vila (absent); nebots, cosins, família tota, el jove Josep Forn i Vergel i la casa «Recto i C.^a», en assabentar els amics i coneguts de tan sensible pèrdua, els preguen que es serveixin assistir a la casa mortuòria, J. Ros Serra (Hospítal), 18, demà dimecres, a les CINC de la tarda, per a acompanyar el cadàver al Cementiri, favor pel qual els quedaran molt agraïts.

Mataró, 22 de març del 1938.

major garantia per a l'obtenció de la unitat entre la classe treballadora.

Essent el desig pregon dels antifeixistes veure una ràpida victòria sobre les hordes invasores del nostre sòl, requerim l'aplicació immediata de les Bases les quals segellen el Pacte fraternal entre les dues organitzacions sindicals, perquè en això confiïm el major èxit de les nostres aspiracions.

Fraternalment us saluda,

Pel Sindicat Únic de la Indústria Tèxtil, Vestir i Anexes,

Enric Ballesteros
Secretari General

Ciutat, 22 de març del 1938.

—Les restriccions que a la indústria ha imposat la manca de materials, fa que manquin forces articles d'ús domèstic. La Cartuja de Sevilla, però, encara segueix oferint als seus clients un bon assortit d'aquests articles necessaris per a la casa o per fer un present de bon gust.

L'OBRA CULTURAL DE L'AJUNTAMENT. — El passat diumenge un nodrit grup de socis d'Acció Catalana Republicana, invitats pel Conseller Regidor de Cultura del nostre Ajuntament, efectuaren una visita al Museu del Maresme (en organització). Tots els assistents, no sols quedaren complaguts i admirats de la quantitat i qualitat de la riquesa arqueològica i artística que en ell es guarda, sinó que desperjà entre ells

un gran entusiasme per a ajudar i propagar la importància d'aquesta obra que tant alt ha de posar el nom de la ciutat.

Sembla que és propòsit del Conseller de Cultura el donar a conèixer a totes les organitzacions antifeixistes i entitats culturals, la importància de les obres i objectes d'art allà dipositats, a fi que amb l'interès de tots pugui ésser el més prompte millor, un orgull de la ciutat, la instal·lació definitiva del Museu del Maresme.

—
CONYAC POPULAR
CONYAC EXTRA
CONYAC JULIO CÉSAR
de la casa xeressana
MORALES PAREJA
Dipositari: MARTÍ PITÉ — MATARÓ

—
ADMINISTRACIÓ MUNICIPAL DE LA FINCA URBANA. — Essent precís la formació d'un Cens de Rehogats a fi de que en tot moment l'Administració Municipal de la Finca Urbana pugui exercir el corresponent control sobre els mateixos, el que li permetrà no sols encaminar les seves funcions socials cap a una major eficàcia, sinó que garantirà tota sol·licitud d'estatge, es comunica a tots els llogaters, que l'admissió de rehogats en les vivendes que ocupen, haurà d'estar autoritzada i legalitzada per aquesta Administració.

El manament a aquesta disposició donarà lloc a exigir als infractors la determinació pertinent, que aquesta Comissaria sentiria tenir d'aplicar.

Mataró, 21 de març del 1938. — El President, *Ramon Molist.* — El Secretari Permanent, *Francesc Rossetti.*

Per 50 cèntims podeu fer un bon obsequi, amb

ILURENES
postre mataroní

Demaneu-los en les bones tendes de queviures. — Fabricats per **PASTISERIA-BATET.**

—
—ES COMPREN GLANS.— Raó: Sant Joaquim, 55.

AJUNTAMENT DE MATARÓ
Conselleria-Regidoria de Finances i Proveïments
AVIS

El dia 22 de gener últim, la Conselleria-Regidoria de Proveïments, va dictar una ordre en la qual es prohibia de vendre tota classe d'hortalisses i verdures que no sigués en els dos Mercats oficials.

Com sigui que malgrat i aquesta disposició, els agricultors han continuat venent els seus productes a les respectives hortes, sense tenir en compte els preus de taxa prèviament fixats, es recorda novament que la referida ordre subsisteix i que en el successiu els contravenidors hauran d'afrontar a les conseqüències.

A tal efecte, es reproduïxen a continuació els preus de taxa de cada article, fixats en l'expressada data:

- Tomàquets, a 1' — pesseta lliura.
 - Bròquils, de 0'70 a 1' — pta. unitat, segons tamany.
 - Cols valencianes, de 0'70 a 1'20 ptes. unitat, segons tamany.
 - Col i Flor, de 0'70 a 1'20 ptes. unitat, segons tamany.
 - Col d'olla, de 0'30 a 0'50 pta. unitat, segons tamany.
 - Ensiams, de 0'20 a 0'25 pta.
 - Escaroles, de 0'20 a 0'25 pta.
 - Pèsol negret, a 1'50 ptes. lliura.
 - Pèsol indià, a 2' — ptes. lliura.
 - Cebes, a 0'50 pta. manat.
 - Rabes, de 0'10 a 0'15 pta. manat.
- El que es fa públic per a general coneixement.

Mataró, a 22 de març del 1938. —
L'Alcalde, *Ramon Molist.*

PINTURES
COLORS
ESMALS
VERNISSOS
BROTJES
PINZELLS

LUX-STELLA
R. Casanova, 11
Telèfon 212
MATARÓ

MANÇANILLA «LA MAJA»
XERES FINÍSSIM «PETRONIO»
MORALES PAREJA - XERES
Dipositari: MARTÍ PITÉ — MATARÓ

Llegiu LLIBERTAT

Obriu comptes lliures

Els comptes lliures no estan subjectes a intervenció de cap mena.

Utilitzeu el xec barrat

Es el distintiu modern del comerç ben organitzat.

Banca Arnús - Banc Espanyol de Crèdit - Banc Hispano Colonial - Banc Urquijo Català - Majó Germans, Banquers - Caixa d'Estalvis de Mataró.

Clinica per a Malalties de la Peli i Sang Tractament del Dr. VISA-Dr. Llinàs
Tractament ràpid i no operatori de les zimmeranes (morenes)
Curació de les «dúlceres (llagues) de les cames» — Tots els dimecres i dijumenges, de 11 a 1 — R. CASANOVA (Sta. Teresa), 50 — MATARÓ

Informació del dia

facilitada per les Agències FABRA i FEBUS per conferències telefòniques

Barcelona

4 tarda

Comunicat oficial d'anit

EXÈRCIT DE TERRA

EST. — L'enemic, ajudat per 47 tancs i nombrosa aviació, intentà per tres vegades trencar la nostra línia, en direcció Castelseràs-Torrevelilla, i fou totalment refusat.

En un atac posterior que, ajudat per sis tancs, realitzà des de Calanda cap a Torrevelilla, aconseguí infiltrar-se lleugerament, però les tropes lleials en brillant contraatac l'obligaren a retrocedir.

Pel sector de Valdealdorza també es lluità intensament, sense que les nostres línies hagin experimentat variació.

L'aviació lleial realitzà amb eficàcia alguns bombardeigs sobre concentracions enemigues.

Altres exèrcits, sense novetat.

El Ministeri de Defensa Nacional ha facilitat la següent nota:

«L'aviació fàcciosa realitzà avui alguns bombardeigs sobre diversos llocs del litoral i especialment d'una manera molt seguida contra Tortosa».

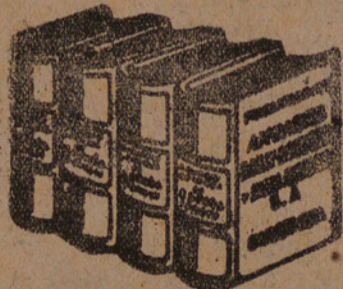
PÉRDUA.—Ahr fou perduda una cartera que contenia diversos documents, entre els quals n'hi havia que acreditaven la situació militar del ciutadà Genís Paredes que és qui la perdé.

S'agrairà la seva devolució a la Redacció de LLIBERTAT, car els dits documents són de molta necessitat al ciutadà Paredes.

NO OBLIDIN QUE SÓN

4

de volums de que es sempre se compran de

GENERAL DE ESPAÑA

Redo del Caser, Indústria, Polític, de l'Espanya i Peninsular

Men 5.000 pàgines
Més de 5.000.000 de dades
Mapes Geogràfics - Indústria
Geogràfica Estrangera
i tota l'estructura històrica

Per a un exemplar complet
QUINQUET PESSETES
(suma de port a tota Espanya)

El vol enciclopèdic eficaçment
aconseguir en aquest Anuari

Editorial Llibertat y Non Llibertat, S.A.
Calle Granada, 59 y 60 - BARCELONA

Llegiu LLIBERTAT

Protestes

A l'Ajuntament de Barcelona, continuen rebent-se telegrams de protesta de tot el món civilitzat, amb motiu dels bàrbars bombardeigs de que ha estat objecte la capital de Catalunya.

A destacar el de l'alcalde de Ginebra, el qual notifica que ha traslladat la protesta al govern del seu país.—Fabra.

Generalitat de Catalunya

Són en tan gran nombre els comunicats rebuts a la Generalitat d'adhesió al Govern i protesta pels bombardeigs fàcciosos, que es pot dir que és Catalunya tota la que ha vibrat davant la ferotgia criminal dels sicaris del Franco.—Fabra.

Visites

El President de Catalunya, senyor Lluís Companys, ha rebut, aquest matí, un nombre considerable de visites, entre elles les dels senyors Casanovas, Closas, Pous i Pagès, Riera i Punfi i Miravittles.—Fabra.

Entrevista

El President del Parlament Català, senyor Casanovas, ha celebrat una delinguda entrevista amb el ministre de Governació, senyor Zugazagoitia.—Fabra.

Governació

El conseller de Governació de la Generalitat, senyor Sbert, s'ha passat el matí treballant al seu despatx oficial.

Ha rebut l'escriptor senyor Ferran Soldevila i el secretari general de Comissaria, senyor Escoda.—Fabra.

Mèxic també

A la Generalitat, s'ha rebut una carta de l'ambaixador de Mèxic a Espanya, protestant, en nom del seu país, dels crims perpetrats darrerament a Catalunya pels avions del crim.—Fabra.

Onze milions recaptats per un oficial de l'Exèrcit

MADRID.—Un oficial d'Intendència de l'Exèrcit republicà, comparegué davant la Delegació d'Hisenda de Madrid, a l'efecte de lliurar-li una determinada quantitat. Aquest oficial, per propi impuls, havia recorregut diverses organitzacions civils i militars, que cooperaren des del principi de la lluita a la resistència republicana; i en aquestes visites, l'oficial obtingué d'aquestes entitats el diner sobrant de les quantitats que en constituïen-se els Batallons de Milícies, fortificacions i altres organismes, foren lliurades per l'Estat.

El delegat d'Hisenda que tot el més que esperava rebre per aquest concepte, era uns milers de pessetes, s'ha trobat amb la sorpresa que l'esmentat oficial d'Intendència li lliurava onze milions de pessetes, de la qual quantitat ningú no tenia notícia.

Fins ara es manté en secret el nom d'aquest oficial de l'Exèrcit republicà.—Febus.

COMPRO

Màquines d'escriure portàtils i d'oficina, màquines de sumar, de calcular i aparells multicopistes.

Raó: Argüelles, 34 Mataró.

Estranger

4 tarda

Els catòlics amb vergonya, de França

PARIS.—El Comitè per a la pau, entitat de la Lliga Catòlica francesa, ha publicat un manifest condemnant els horrorosos bombardeigs de Barcelona, els més horribles i monstruosos que s'hagin fet en el món d'ençà que existí l'aviació de guerra.

El més monstruós—diu un parà-

graf—és que els que els porten a cap es diuen pal·ladins de la civilització cristiana.

Signen el manifest, entre altres personalitat del món catòlic francès, Monsenyor Deaupin, Georges Duhamel, de l'Acadèmia Francesa; Jacques Meritain, François Mauriac, etc.—Fabra.

Fugint de la barbàrie

LUSERNA.—Ha arribat a una població veïna la vídua del Cancellier Dollfuss, acompanyada dels seus dos fills, fugint de terres austríaques, on d'ençà de l'arribada dels nazis era perseguida. Sembla que s'instal·larà definitivament a Suïssa.—Fabra.

La nacionalització dels petrolis a Mèxic

MEXIC.—El ministre de Finances ha cridat els representants de les companyies petroleres per tal de tractar de les indemnitzacions que el Govern ha d'abonar amb motiu d'haver-se incautat de les explotacions amb el fi de nacionalitzar-les.

Per la seva part, el Govern ha publicat una nota dient que els ciutadans de Mèxic han de veure en aquesta mesura una garantia sòlida per les riqueses del país, a favor dels mexicans.—Fabra.

Les construccions navals americanes

WASHINGTON.—El senat ha aprovat el pressupost extraordinari de les construccions navals americanes.—Fabra.

Ajuntament de Mataró

Servici d'Assistència Social

Capó dels Invàlids Bon Cooperatiu

Es posa a coneixement del públic en general que en el sorteig efectuat avui a la Conselleria d'Assistència Social, corresponent al dia 21 de març del 1938, segons consta a l'acta a poder d'aquesta Conselleria, el premi de vint-i-cinc pessetes ha correspost al

Número 668

Els números corresponents, premiats amb tres pessetes, són els següents:

068 168 268 368 468 568 768 868 - 968.

Mataró, 21 de març del 1938.

El Conseller d'Assistència Social, Josep Serra.

Avís important

Advertim als nostres comunicants que si volen veure llurs notes publicades el mateix dia, cal que ens les trametin abans de les 4 de la tarda. Només així els podrem complaure, com és el nostre desig, mentre no ens privi de fer-ho l'extensió del comunicat.

Cal tenir present que les notes han d'ésser escrites amb tinta i per una sola cara del paper.

DICCIONARI ENCICLOPÈDIC CATALÀ

EDICIÓ REDUIDA

Continirà un Vocabulari Castellà-Català
Formarà un volum d'unes 2.000 planes de
:: text, il·lustrat amb un miler de gravats ::
Es publica per quaderns setmanals al preu
:: : de 1'50 pessetes : ::

PLINT DE VENDA I SUBSCRIPCIÓ:

BOTIGA d'IMPREMTA MINERVA

Barcelona, 13 - Telèfon 255

llibertat

òrgan oficial del consell municipal

La batalla de Cap Palos

El succés més important de la darrera desena ha estat, com sap tothom, el combat naval de Cap Palos. Sobradament han tingut més enllà de les fronteres i de les algües jurisdiccionals una segona revelació hispànica. Terol fou la prova evident i palpable que, a la fi, la República espanyola tenia un Exèrcit. La topada marítima de la matinalada del diumenge 6 de març, ha provat que també té una esquadra.

No és un secret que, a conseqüència de la defecció de la major part de l'oficialitat, compromesa amb els facciosos, la nostra Marina de Guerra ha passat hores molt crítiques. Els escassos comandaments que es mantingueren fidels no eren suficients per a les necessitats dels vaixells. I si és difícil formar quadres per a les unitats terrestres, ho és molt més preparar-los amb la deguda eficiència quan han d'incorporar-se a les forces navals i actuar en elles des del primer dia enfront l'enemic.

Aquest enemic, en començar la guerra civil i nacional, apenes si disposava de vaixells. Però gràcies a les drassanes de què s'apoderaren i especialment al concurs d'Alemanya i d'Itàlia, aconseguí enllestir el «Balears» i el «Canarias», que estaven en construcció, i posar l'«Espanya» en condicions de navegar. Amb ells i el «Cervera», del qual també s'asseguraren alguns altres vaixells petits, constituí una esquadra a la qual s'uniren nombrosos tècnics italians i alemanys. No pogué impedir que dominéssim durant llargs mesos l'Estret, ni que el «Jaime I» es passegés triomfalment pel Cantàbric, ni que desembarquéssim a Eivissa i Mallorca, Melilla i Algecres. Amb tot, torpedinaments misteriosos i lamentables accidents disminuïren el nombre i la navegabilitat dels nostres vaixells. La Mediterrània fou un viver de submarins pirates. Hom veié en cert dia memorable, quan la nostra minvada flota salpava de Cartagena per tal de socórrer Màlaga, com els creuers i cui-

rassats teutons s'alineaven davant d'ella, amenaçadors i disposats a combatre. La No Intervenció ens assestavà, a la mar, cops tan cruels com a terra.

La pèrdua del Nord, descomptada per endavant a causa de la fatalitat geogràfica, permeté als rebels concentrar a la Mediterrània tots llurs elements. Ja no posseïen l'«Espanya», enfonsat prop de Santander. Però el «Canarias» i el «Balears», creuers cuirassats moderníssims del tipus «Washington», amb velocitats de 34 nusos, amb artilleria de 205 i 120 mil·límetres, amb catapultes i avions, representaven units al «Cervera», un poder marítim molt considerable. Nosaltres no teníem vaixells de la mateixa categoria per oposar-los. Dos o tres creuers del tipus «Libertad», amb artilleria d'inferior calibre i marxa menys ràpida, i dues flotetes de destructors de 1.300 a 1.600 tones... El «Jaime I», la nostra gran unitat, estava en reparació a Cartagena de les destroces que li causà una terrible explosió que ocasionà moltes víctimes.

¿Convenia exposar els nostres escassos vaixells en combats a fons, o valia més reservar-los per a la protecció de les comunicacions marítimes? El comandament suprem, comprènent la gravetat del problema, hi donà una solució raonable. La flota republicana, mentre reorganitzava el seu personal, es dedicà a l'obscur i utilíssim treball dels acomboiments. Exposant-se molt, perquè això era inevitable, impedí nombrosos torpedinaments i no poques captures. I gràcies al seu esforç silenciós, que no transcendia en comunicats, que no arribava al públic, el bloqueig decretat fanfarronament per Franco fou eficaçment neutralitzat.

Però les circumstàncies anaven canviant. Acabada la reorganització l'esquadra lleial rebé noves ordres. I en compliment d'elles, es mobilitzà.

La premsa ha contat detalladament el succés en la nocturna batalla del Cap Palos. I és curiós i oportú recordar que aquesta acció tingué el seu antecedent en unes maniobres navals realitzades als mateixos paratges, fa alguns anys. Es desenrot-

llà un suposat tàctic quasi igual als moviments que feren, la matinalada del diumenge 6 de març, la flota rebel de Moreno i l'esquadra republicana comandada per Ubieta. Hi hagué, naturalment, dos bàndols, el blau i el vermell. Vencé el vermell. Com ara. «Estava escrit», hauria dit un àrab.

I per cert que, un dels que imaginaren i dirigiren el suposat tàctic en qüestió, fou Moreno Fernández, el qual anava en el bàndol blau i que llavors era capità de corbeta...

Fou, sens dubte, un bell moment aquell en què els nostres petits destructors, intrèpids i febles, oposaven la seva línia a la del «Cervera», el «Balears» i el «Canarias». Eren tres pigmeus desafiant tres gegants. I els pigmeus vanceren. Per què la sort acompanyà l'audàcia? Hi hagué alguna cosa més que simple audàcia en la breu i emocionant batalla. Hi hagué art i ciència, també...

Les grosses artilleries dels vaixells facciosos no encerçaren les dèbils estructures del «Lepanto», el «Barcáiztegui» i l'«Antequera», com tampoc no encerçaren abans les del «Libertad» i el «Méndez Núñez». Amb tot, els projectors dels cuirassats i del creuer il·luminaven la nit. La silueta de cada vaixell es destacava fortament de les algües negres, on els raigs elèctrics obrien solcs de claredat.

Erraren llurs trets els canons rebels. Encertaren els torpedes republicans. El «Balears», vaixell almirall—¿què ha estat de Moreno i el seu Estat Major? S'ignora, quan escrivim—s'inclinà, sotí una brusca sotragada i una immensa foguera s'enlairà de les seves profunditats. ¿Havia volat algun panyol de municions? ¿Féu estralls el torpede al departament de màquines? No se sap. El cert és que als pocs minuts cremava i que els lleials havien guanyat la batalla...

Un fet simptomàtic. Dos destructors anglesos recolliren 250 dels tripulants del «Balears». Segons despatxos de Gibraltar, molts d'ells eren italians i alguns alemanys. A l'esquadra de Franco hi ha tants mercenaris exòtics, almenys, com en el seu Exèrcit i la seva Aviació.

A l'estranger l'emoció ha estat molt gran. Adhuc la premsa més reaccionària i hispanòfoba es preguntava avui, esmaperduda, com va a seguir Franco prenent que sigui reconegut per total i efectiu el seu nominal bloqueig de les costes de la República. Solament disposa de dos vaixells majors. Es cert que els italians li re-

galen destructors i que els alemanys li deixen submarins. Però aquests regals i aquests préstecs no basten per assegurar li el domini marítim. Un altre cop com el de Cap Palos i la seva situació al mar seria difícil.

A terra, ha continuat fins el dimecres 9, la calma precursora de les tempestes. Els rebels han donat mostres d'extraordinària activitat a la seva línia aragonesa, particularment des d'Aibarracín a Osca. Nombroses esquadretes realitzaren vols de reconeixement. Altres bombardejaren els pobles de la nostra reraguarda i a Alcanyis mataren cent pacífics veïns, dones i infants la majoria, i a Puebla de Híjar 105 malalts de l'hospital. Nosaltres volàrem també damunt llures comunicacions i ametrallàrem combois i campaments.

El dimecres al matí iniciaren, finalment a l'Est, una ofensiva en tres direccions: una per Fuentetodos, altra per la zona de Rudilla i la tercera per Vivé del Río. En totes elles desplegaren gran luxe d'aviació, artilleria i carros d'assalt.

Al mateix temps iniciaren operacions igualment ofensives per la Serra de Guadarrama a la part de La Granja i s'apoderaven del Port de Reventón...

El mes de març va a ésser altament interessant en la guerra espanyola...

(Del «Boletín Decenal» de la Secció d'Informació de l'Estat Major de l'Exèrcit de Terra.— 10 3 38.)

Tires paper gomat

per a protegir els vidres,
Impremta Minerva,
Barcelona, 13.

LLIBERTAT

Es troba de venda en els llocs següents:

LLIBRERIA MINERVA

Carrer de Barcelona, 13

LLIBRERIA TRIA

Rambla de Castelar, 30

LLIBRERIA H. ABADAL

Rambla Mendizábal, 42

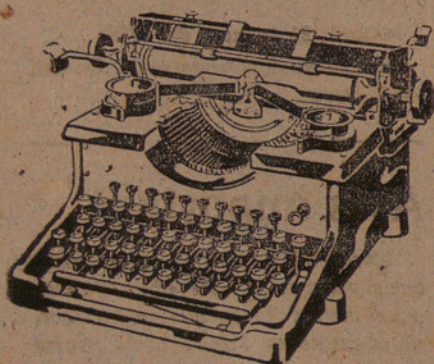
LLIBRERIA ILURO

Rambla Mendizábal, 42

COOPERATIVA DE VENDEDORS DE PERIODICS

F. Layret (St. Josep), 27

IMPRESA MINERVA. — MATARÓ

Maquines d'Escriure

d'Ocasió i Reconstruïdes — Reparació i restauració de tota classe de màquines — Abonaments de neteja i conservació en servei a tot el Maresme

GENAR PARULL RENTER

Argüelles, 34

MATARÓ

Telèfon 362

IMPRESA MINERVA fa demostracions de màquines, reb encàrrecs per reparacions, etc., i disposa de tota classe de material per a Oficina moderna